

رئیس مرکز حراست دانشگاه آزاد در گفت‌وگو با «فرهیختگان» از شناسایی ۴ باند جعل مدرک در سال گذشته خبر داد

یکپارچه‌سازی امکان وقوع جعل را به صفر رساند

گزارش «فرهیختگان» از وضعیت آموزش و پژوهش در لایحه بودجه ۱۴۰۳

دو ننگ غذای دانشجویی بیشتر شد!

دانشجویان دانشگاه آزاد از وام شهریه محروم می‌شوند؟

فرهیختگان

دانشگاه

پنجشنبه ۲۲ آذر ۱۴۰۲ | شماره ۴۱۵ | WWW.FDN.IR

سخنگوی وزارت علوم در پاسخ به «فرهیختگان»:

قبول دارم

شاخص‌های انتخاب روسا

ایرادهایی دارد

مهاجرت ۵۷۰۰ پزشک ترکیه‌ای زنگ خطر فرار مغزها در همسایه شمال غربی را به صدا درآورد

رشد ۷۰ برابری مهاجرت پزشکان از ترکیه

رسانه‌های دانشگاهی از حماسه ۱۷ اکتبر روایت می‌کنند

نشریات دانشجویی روی خط فلسطین

گزارش «فرهیختگان» از وضعیت آموزش و پژوهش در لایحه بودجه ۱۴۰۳

دو ننگ غذای دانشجویی بیشتر شد!

دانشجویان دانشگاه آزاد از وام شهریه محروم می‌شوند؟

زهرا رمضانی خبرنگار گروه دانشگاه

هر ساله با تدوین لایحه بودجه از سوی سازمان برنامه و بودجه، تکلیف دخل و خرج کشور در بخش‌های مختلف مشخص می‌شود. لایحه‌ای که مجوز استفاده از آن نهاد در صورت تصویب از سوی نمایندگان مجلس به دولت داده می‌شود. هر چند هر ساله اعداد و ارقامی که تدوین شده به آنچه از سوی بهارستان نشین تصویب می‌شود، فاصله دارد. متن لایحه بودجه سال آینده هم با ۱۶ تبصره روز گذشته منتشر شد تا از این طریق بتوان تصویری نسبی از وضعیت درآمدی کشور برای سال ۱۴۰۳ و شرایط پیش روی وزارتخانه‌ها و ارگان‌ها در بخش‌های مختلف داشت. تبصره‌هایی که هر کدام نمایی کلی از وضعیتی که قرار است سال آینده در بخش‌های مختلف داشته باشیم، نشان می‌دهند. براساس تبصره ۱۴ این لایحه به نظر می‌رسد، وضعیت در حوزه آموزش و پژوهش تا حدودی نسبت به امسال متفاوت خواهد بود که اصلی‌ترین آن راه باید نحوه هزینه‌کرد دولت برای بخش غذای دانشجویی محسوب کرد.

املاک دانشگاه‌ها برای خوابگاه‌های متاهلی هزینه می‌شود

بخش فرهنگ، آموزش و پژوهش این بار ذیل تبصره ۱۴ معرفی شده و مشمول ۱۰ بند می‌شود. بند الف این تبصره عیناً شبیه به بند الف تبصره ۹ لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ است که در آن به دانشگاه‌ها، موسسات آموزشی و پژوهشی دولتی و پارک‌های علم و فناوری اجازه داده شده تا با تصویب

هیات امنای خود بتوانند تا سقف عملکرد درآمد اختصاصی سال ۱۴۰۲ از تسهیلات بانکی آن هم از محل وثیقه قراردادان اموال خود اقدام کنند. حال این مراکز اجازه دارند تا سقف عملکرد درآمد اختصاصی سال ۱۴۰۳، از تسهیلات بانکی بهره‌مند شوند. البته این بند یک بخش اضافه‌تر هم به نسبت قبل دارد که به دانشگاه‌ها اجازه داده شده تا با تصویب هیات امنای خود نسبت به تغییر کاربری و تبدیل به احسن کردن املاک‌شان و تبدیل آنها به خوابگاه‌های متاهلی اقدام کنند. در همین راستا تبصره‌های رفاہ دانشجویان تکلیف شده تا نسبت به پیش‌بینی اعتبار لازم برای پرداخت پاره‌سود و کارمزدهای تسهیلات آن هم با اولویت تسهیلات مربوط به احداث و تکمیل خوابگاه‌های متاهلی اقدام کنند. باین وجود به نظر می‌رسد بحث کمبود خوابگاه متاهلی بزرگ‌تر از آن است که بتوان با چنین اقداماتی آن را رفع کرد. مسعود گنجی، رئیس صندوق رفاہ دانشجویان ۲۵ مرداد ماه اسال در گفت‌وگو با «فرهیختگان» از جمعیت ۸۷ هزار نفری دانشجویان متاهل وزارت علوم گفته بود که تنها ۷ هزار نفرشان مسکن دارند. در مقابل تنها هزار و ۵۰۰ واحد خوابگاهی متاهلی در کشور وجود دارد که قرار است این میزان تا پایان سال به ۲ هزار واحد برسد. به گفته او دانشگاه‌ها تنها ۱۰ درصد اعتبار تملک دارایی و ۱۰ درصد اعتبار درآمد اختصاصی خود را به تأمین این خوابگاه‌ها اختصاص داده بودند. با توجه به اینکه برخی دانشگاه‌ها حاضر نیستند همان ۱۰ درصد راه صرف خوابگاه متاهلی کنند، یعنی راه‌هایی که تا امروز برای تأمین خوابگاه متاهلی در نظر گرفته شده، به نتیجه مطلوب نرسیده و حالا باید امیدوار بود که این بند از قانون بودجه در صورت تصویب نجات‌دهنده وضعیت دانشجویان متاهل باشد.

دانشجویان دانشگاه آزاد از وام شهریه محروم شدند؟

براساس بند «ب» هم مثل سال گذشته باید ۱۰۰ درصد وجوه اداره شده پرداختی از محل پرداخت‌های وام‌های شهریه دانشجویی از سال ۱۳۸۵ تا ۱۴۰۲ به خزانه داری کشور واریز شود. از کل این مبلغ هم اجازه داده شد تا سقف ۳ هزار میلیارد ریال برای پرداخت وام شهریه به دانشجویان بگذارد ۲۰ درصد باقی مانده هم به صورت نقدی از سوی دانشجویان پرداخت می‌شود. بر همین اساس بانک مرکزی باید در ۳ ماهه اول سال آینده نسبت به تأمین تسهیلات قرض الحسنه اقدام کند. در این بخش البته دانشجویان نیازمند، سهم نقدیشان را هم از محل تسهیلات قرض الحسنه پرداخت می‌کنند. اگرچه در آشفته بازار تأمین غذای دانشجویی توجه به این حوزه در لایحه بودجه می‌تواند اتفاق خوبی محسوب شود اما مهم‌ترین پیام پیشینشان اخیر دولت افزایش سهم دانشجویان در هزینه‌های تغذیه است که شیرینی آن را برای دانشجویان تلخ می‌کند. سهم دانشجویان از هزینه تغذیه در سال‌های اخیر و با وجود نرخ تورم از ۲۰ درصد فراتر رفته ولی حالا قرار است هزینه مالی بیشتری به این قشر تحمیل شود. البته هنوز مشخص نیست این بند از سوی مجلسی‌ها برای سال آینده تصویب شود یا خیر. سولات و ابهاماتی هم در خصوص این موضوع قابل طرح است؛ مثلاً سازمان برنامه و بودجه، مسیر پیچیده‌ای را برای این منظور انتخاب کرده است؟ سوال اصلی این است که چرا باید صندوق رفاہ دانشجویان به عنوان واسطه بانک‌ها و دانشجویان عمل کند؟ اگر ۳۰ درصد بودجه غذا مستقیماً از بانک‌ها به دست دانشجویان برسد، دانشجویان با در دستر اداری کمتری می‌توانند از آن بهره‌مند شوند؟

۱۴۰۳: سال تغییرات جدی در تأمین مالی بودجه تغذیه دانشگاه‌ها

بند «ب» برای اولین بار در متن لایحه ۱۴۰۳ لحاظ شده که وضعیت را برای تأمین بودجه غذای دانشجویی برای سال آینده متفاوت می‌کند. طبق این بند صندوق‌های رفاہ دانشجویان و وزارتین علوم و بهداشت موظف شده‌اند تا از محل منابعی که در اختیار دارند و همچنین استفاده از

تسهیلات قرض الحسنه دریافتی از بانک‌های عامل و اعتبارات موجود تغذیه دانشگاه‌ها، اقدام به ایجاد کارت رفاہ دانشجویی کنند. البته نحوه تأمین اعتبارات این کارت هم متفاوت شده به طوری که سهم دولت از محل اعتبارات ۵۰ درصد اعلام شده و صندوق رفاہ دانشجویان هم باید ۳۰ درصد از کل هزینه غذا را به صورت وام در اختیار دانشجویان بگذارد ۲۰ درصد باقی مانده هم به صورت نقدی از سوی دانشجویان پرداخت می‌شود. بر همین اساس بانک مرکزی باید در ۳ ماهه اول سال آینده نسبت به تأمین تسهیلات قرض الحسنه اقدام کند. در این بخش البته دانشجویان نیازمند، سهم نقدیشان را هم از محل تسهیلات قرض الحسنه پرداخت می‌کنند. اگرچه در آشفته بازار تأمین غذای دانشجویی توجه به این حوزه در لایحه بودجه می‌تواند اتفاق خوبی محسوب شود اما مهم‌ترین پیام پیشینشان اخیر دولت افزایش سهم دانشجویان در هزینه‌های تغذیه است که شیرینی آن را برای دانشجویان تلخ می‌کند. سهم دانشجویان از هزینه تغذیه در سال‌های اخیر و با وجود نرخ تورم از ۲۰ درصد فراتر رفته ولی حالا قرار است هزینه مالی بیشتری به این قشر تحمیل شود. البته هنوز مشخص نیست این بند از سوی مجلسی‌ها برای سال آینده تصویب شود یا خیر. سولات و ابهاماتی هم در خصوص این موضوع قابل طرح است؛ مثلاً سازمان برنامه و بودجه، مسیر پیچیده‌ای را برای این منظور انتخاب کرده است؟ سوال اصلی این است که چرا باید صندوق رفاہ دانشجویان به عنوان واسطه بانک‌ها و دانشجویان عمل کند؟ اگر ۳۰ درصد بودجه غذا مستقیماً از بانک‌ها به دست دانشجویان برسد، دانشجویان با در دستر اداری کمتری می‌توانند از آن بهره‌مند شوند؟

۱۴۰۳: سال تغییرات جدی در تأمین مالی بودجه تغذیه دانشگاه‌ها

بند «ب» برای اولین بار در متن لایحه ۱۴۰۳ لحاظ شده که وضعیت را برای تأمین بودجه غذای دانشجویی برای سال آینده متفاوت می‌کند. طبق این بند صندوق‌های رفاہ دانشجویان و وزارتین علوم و بهداشت موظف شده‌اند تا از محل منابعی که در اختیار دارند و همچنین استفاده از

همین‌آمان به نسبت به کیفیت غذا اعتراض داشته‌اند، حالا با افزایش بار مالی دانشجویی در این زمینه چالش‌های تأمین مالی تغذیه‌ای در دانشگاه‌های کشور برای سال آینده بیشتر نخواهد شد؟

سهم اعتبار پژوهشی شرکت‌ها بدون تغییر ماند

بند «ت» این لایحه هم مانند لایحه سال ۱۴۰۲، شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و موسسات انتفاعی وابسته به دولت را مکلف کرده تا حداقل ۶۰ درصد از هزینه امور پژوهشی‌شان را در مقاطع ۳ ماهه به میزان ۲۵ درصد به حساب صندوق شش‌ماه‌ای علوم و تحقیقات در نزد خزانه داری کل کشور واریز کنند. بندی که آیین‌نامه اجرایی آن باید توسط سازمان برنامه و بودجه با همکاری وزارتخانه‌های تحقیقات، بهداشت، معاونت علمی ریاست جمهوری و معاونت حقوقی آن تهیه و از سوی هیات وزیران تصویب شود.

ابهام در میزان هزینه‌کرد دستگاه‌ها در پژوهش

بند «ث» هم کلیه دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده ۵۶ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت را مکلف کرده تا مصرف اعتبارات پژوهشی خود را به درج اولویت‌ها، نیازها و مسائل تحقیقاتی در سامانه «نان» کنند. هر چند در این بند سهمی که باید برای مصرف اعتبارات پژوهشی هزینه شود، قید نشده اما براساس بند «ج» لایحه سال ۱۴۰۲، این دستگاه‌ها باید یک درصد از اعتبارات هزینه‌ای خود را براساس ماده ۶۴ قانون برنامه ششم توسعه به این امر اختصاص می‌دادند. با وجود این مشخص نیست این میزان برای سالی آتی چند درصد خواهد بود و اصلاً متر و معیار آن براساس کدام سند بالادستی تعیین خواهد شد. دیگر بندهای تبصره ۱۴ به حوزه آموزش و پرورش و وزارت ارشاد مرتبط می‌شود ولی آنچه در بحث آموزش و پژوهش براساس بندهای قید شده در این گزارش، به چشم می‌آید اینکه نظام آموزش عالی کشور برای سال ۱۴۰۳ تغییراتی همراه باشد که نحوه اجرایی‌سازی آن، آنطور که باید مشخص نشده و باید منتظر انتشار بیوست‌های این لایحه ماند.

جهشی رتبه بین المللی دانشگاه در سال جدید بوده است. به‌گونه‌ای که در سال‌های ۲۰۲۱، ۲۰۲۲ و ۲۰۲۳ رتبه دانشگاه همواره ثابت و در محدوده ۵۰۰-۴۰۱ قرار داشت؛ ولی، در گزارش اخیر تایمز برای سال ۲۰۲۴، رتبه جهانی دانشگاه صنعتی شریف در محدوده ۳۵۰-۳۰۱ قرار گرفت. بر این اساس، به‌کارگیری عبارتی نظیر «از دست دادن جایگاه در رتبه‌بندی‌های مهم جهانی» ارائه اطلاعات ناقص و غیرواقعی به مخاطب است.

۵- دانشگاه صنعتی شریف یک خانواده ۱۲۰۰ نفری است و سالانه حدود ۴۰۰۰ دانشجوی نخبه از این دانشگاه فارغ‌التحصیل می‌شوند که بسیاری از آنها در برنامه‌های مذهبی، انقلابی، خیریه و جهادی دانشگاه مشارکت دارند. بزرگنمایی ناهنجاری که در مراسم دانش‌آموختگی ۸۱ نفر از دانشجویان پردیس شریف کیش که یک واحد دانشگاهی غیرانتفاعی وابسته به دانشگاه صنعتی شریف در منطقه آزاد کیش است و رئیس دانشگاه صنعتی شریف رئیس هیات امنای آن است، در بخش پایانی مراسم و هنگام گرفتن عکس‌های پایانی، از سوی تعدادی از دانش‌آموختگان اتفاق افتاد، از نظر دانشگاه صنعتی شریف یک سوءاستفاده رسانه‌ای برای لطمه‌زدن به هویت این نهاد برجسته علمی کشور تلقی می‌شود و نخواهد توانست از اقبال نخبگان کشور به این دانشگاه و از انگیزه استادان، دانشجویان و پژوهشگران این دانشگاه بکاهد.

بار دیگر ضمن محکوم‌کردن ناهنجاری اتفاق افتاده در آیین دانش‌آموختگی پردیس غیرانتفاعی وابسته به دانشگاه صنعتی شریف در جزیره کیش، از آن رسانه محترم و سایر اصحاب رسانه درخواست داریم، با پرهیز از دامن‌زدن به هرگونه حاشیه، کنار دانشگاه پرافتخار صنعتی شریف باشند و کمک کنند تا اعضای فرهیخته این دانشگاه، به‌دور از هرگونه حاشیه، در مسیر اصلی هدف خود که حل دغدغه‌ها و چالش‌های کشور است، حرکت کرده و در فضایی آرام برای کسب اعتبار بیشتر در طراز بین‌المللی برای میهن اسلامی مان‌گام بردارند.

۳- دانش‌آموختگان این دانشگاه همواره در حل چالش‌های فنی کشور، توسعه اقتصاد دانش‌بنیان و همچنین در سطوح مدیریت علمی، فنی و اجرایی کشور خدمات ارزنده‌ای داشته‌اند و دارند و علاوه بر این، توانسته‌اند در مجامع بین‌المللی هم افتخارآفرینی کنند و دستاوردها و افتخارات بزرگی برای کشور عزیزمان به ارمغان آورند که خبرهای آن را می‌توان در وب‌سایت دانشگاه به آدرس www.sharif.edu و همچنین کانال‌های اطلاع‌رسانی رسمی دانشگاه دید و دنبال کرد.

۴- دانشگاه صنعتی شریف اولین دانشگاه ایران بوده که خود را در رتبه‌بندی‌های جهانی قرار داد. از معروف‌ترین نظام‌های رتبه‌بندی دنیا که بر مبنای شهرت علمی هستند، می‌توان به کیو.اس. و تایمز اشاره کرد. مطابق گزارش این دو مرجع، رتبه دانشگاه صنعتی شریف همچنان رو به رشد است و افتی را نشان نمی‌دهد. در نظام کیو.اس. طی چند سال اخیر، رتبه دانشگاه صنعتی شریف همواره صعودی و بدون افت بوده و در ۱۰ سال گذشته، همیشه رتبه اول کشور را داشته است. در جدیدترین گزارش رتبه‌بندی کیو.اس. ۲۰۲۴ که منتشر شد، دانشگاه صنعتی شریف باز هم رتبه نخست کشور را به دست آورد و در بین دانشگاه‌های جهان با ۴۶ پله صعود برای اولین بار در ایران، رتبه ۳۲۴ جهانی را از آن خود کرد. بر اساس این نظام رتبه‌بندی، دانشگاه صنعتی شریف در میان ۸۵ دانشگاه برتر آسیا قرار دارد. نکته حائز اهمیت این است که این ارزیابی‌ها بر اساس شاخص‌های متعددی از جمله کیفیت پژوهش و میزان استانداردهای بین‌المللی انجام می‌شود که در این شاخص، امتیاز دانشگاه صنعتی شریف تقریباً کامل یعنی ۹۹٪ از ۱۰۰٪ بوده که این امتیاز از برخی از دانشگاه‌های با رتبه زیر ۱۵۰ دنیا نیز بهتر است. همچنین، موسسه آموزش عالی تایمز در ویرایش ۲۰۲۴، نام ۷۳ موسسه ایرانی را در لیست خود قرار داد. در این رتبه‌بندی، دانشگاه صنعتی شریف برای اولین بار در رتبه نخست دانشگاه‌های ایرانی قرار گرفت که در سال‌های قبل عمدتاً در اختیار دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور بود. نکته حائز اهمیت ارتقای

جوابیه

مدیر مسئول محترم روزنامه فرهیختگان با سلام،

در تاریخ ۲۹ آبان ۱۴۰۲ مطلبی با عنوان «دانشگاهی که بود» در آن روزنامه به چاپ رسیده است. از آنجا که بخشی از این نوشته انتساب مطالب خلاف واقع به دانشگاه صنعتی شریف است یا بعضاً نیاز به توضیح دارد، مقتضی است به موجب قانون مطبوعات، توضیح زیر، جهت تنویر افکار عمومی، در همان صفحه و در اولین شماره آتی آن روزنامه منتشر شود:

کنار دانشگاه‌ها باشید!

جوابیه روابط عمومی دانشگاه صنعتی شریف

پیرو انتشار مطلبی با عنوان «دانشگاهی که بود» در تاریخ ۲۹ آبان ۱۴۰۲ در روزنامه فرهیختگان، روابط عمومی دانشگاه صنعتی شریف لازم می‌داند توضیحات زیر را منتشر نماید:

۱- دانشگاه صنعتی شریف بیش از نیم قرن است که در بهترین سطح آموزشی و پژوهشی کشور فعالیت می‌کند و در دو سال گذشته نیز مطلوبیت خدمات آموزشی و پژوهشی خود را حفظ کرده است. شاهد این ادعا آن است که در سال ۱۴۰۲ ۹۷ نفر از ۱۰۰ رتبه برتر کنکور ریاضی دوره کارشناسی باز هم این دانشگاه را برای تحصیل انتخاب کردند.

۲- در دانشگاه صنعتی شریف دانشجویان نخبه و استادانی فعالیت می‌کنند که هر کدام از آنها توانسته‌اند، علی‌رغم همه محدودیت‌های کشور، به سهم خود، به حل مشکلات جامعه کمک‌های شایانی کنند. شاهد این ادعا آن است که بر اساس آمار موجود، این دانشگاه در گزارش‌های سالانه غالباً رتبه یک را در حجم قراردادهای جاری با صنایع مختلف کشور دارد. همچنین، تعداد قابل توجهی از استارت‌آپ‌های بزرگ کشور دوران تولد و رشد اولیه خود را در این دانشگاه طی کرده‌اند. همچنین، اولین ناحیه نوآوری کشور پیرامون این دانشگاه شکل گرفته و الگویی برای دانشگاه‌های دیگر شده است.